

Danmarks Medie- og Journalisthøjskole
Kommunikationsuddannelsen
Fagbeskrivelse
Efterår 2017

4. semester

Videnskabsteori

Varighed: 6 uger med 12 sessioner (10 ECTS). Udvekslingsstuderende kan gennemføre forløbet som asynkront e-læringsforløb med fleksibel varighed.

Formål:

Forløbet skal give de studerende en indføring i udvalgte videnskabsteoretiske positioner og forskningsparadigmer i relation til kommunikation og menneskelige relationer med udblik til humanistiske-, samfunds- og naturvidenskabelige forskningsparadigmer. De studerende øves i at forholde sig analytisk, reflektivt, strategisk og kritisk til videnskabelige bidrag. De skal herved blive i stand til at identificere og beskrive videnskabsteoretiske tilgange med anvendelse af centrale begreber, at forstå hvordan forskellige videnskabelige traditioner arbejder ud fra forskellige idealer for stringens samt at vurdere den forskningsmæssige tyngde bag videnskabelige bidrag.

Redskaber:

Kurset kommer til at foregå som en gennemgang af forskellige videnskabsteoretiske positioner. I forbindelse med hver session vil der blive tilknyttet gruppearbejder, hvor de studerende skal arbejde med positionernes relevans i konkrete problemstillinger. For udvekslingsstuderende erstattes gruppearbejdet med individuelle arbejder.

Egenskaber:

De studerende skal opnå en reflektiv forståelse af videnskabsteoretiske positioner. Hermed menes at de dels kan genkende positionernes relevans i offentligheden, dels kan forholde sig selv-reflektivt til egen praksis.

Metoder:

Der arbejdes med stoffet via instruktionsvideoer, læsning af litteratur, diskussioner i auditoriet, løbende individuelle øvelsesopgaver og gruppearbejde om konkrete øvelsesopgaver. For udvekslingsstuderende erstattes auditoriediskussion af online coaching, gruppearbejderne erstattes af individuelle arbejder, og faget afsluttes med en større opgave.

Læringsmål:

De studerende skal i løbet af kurset opnå følgende:

- Indsigt i centrale teorier om grundlaget for kommunikationens muligheder
- Indsigt i centrale teorier om kommunikationens betydning for mellem-menneskelige relationer
- Indsigt i distinktionen mellem natur-, human- og samfundsvidenskab.
- Evne til at genkende konkrete tekster eller ytringers indlejring i specifikke videnskabsteoretiske traditioner.
- Evne til at vurdere konkrete tekster eller ytringers forskningsmæssige tyngde.

Litteratur:

Pensum:

- Købes:
 - Lars Fuglsang, Poul Bitsch Olsen og Klaus Rasborg (eds): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*, Roskilde Universitetsforlag, 3. udgave, 2013
 - Marianne Leth Jørnø: *Videnskabsteori for praktikere. Kvalitative og kvantitative metoder*, Hans Reitzels Forlag, 2014
 - Jørn Helder, Torbjörn Bredenlöv og Jens Lautrup Nørgaard (eds): *Kommunikationsteori: En Grundbog*. København: Hans Reitzel, 2009.
- Uploads på moodle
 - Bemærk1: Tekster, der uploades på moodle må ikke videredistribueres!!!
 - Bemærk2: For disse tekster gælder, ifølge skolens aftale med CopyDan, at de højst må udgøre 30 sider pr. udgivelse. For nogle af teksterne gælder derfor, at jeg har været nødt til at klippe dem lidt mere i stykker, end jeg kunne have ønsket.
- Offentlige online tekster

Før kursus-start:

Jørnø-bogen, s. 4-83

Baggrundsmateriale i Fuglsang/Olsen/Rasborg: s. 113-136 + 325-350

1. gang (kun 2 timer, 9-11)

Generel intro, præsentation af mål og form for kurset

Overvejelser omkring forskellige traditioner for videnskab

Hvordan vurderer man et videnskabeligt budskab

Læsning:

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 11-32

Videoer:

<http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-betyder-de-fornemme-forsker-titler>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/hvorfor-skal-vi-stole-pa-videnskab>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/sadan-bruger-du-videnskabsteori>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/hvad-er-videnskabelig-metode>

<http://www.dr.dk/radio/ondemand/p1/hjerne-kassen-pa-p1-63/>

2. gang: Hvad er naturvidenskab

Læsning:

Peter Laurs Sørensen: *Filosofi og videnskab*. Systime, 2007, s. 16-21 + 28-31

(uploades på moodle)

Thomas S. Kuhn: *Videnskabens revolutioner*. Fremad, 1995, s. 52-54 + 61-62 + 153-

154 + 161-163 (uploades på moodle)

Helge Kragh: *Hvad er naturvidenskab?*, s. 11-34 (uploades på moodle)

<http://pub.uvm.dk/2003/naturfag2/html/chapter10.htm> (primært afsn. 1-2.1 (inkl))

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 55-109

Spring evt. over følgende: 83-90m + 101n ("I det følgende skal vi se...")-107

Videoer:

<http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-er-kritisk-rationalisme>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/hvorfor-skal-vi-stole-pa-videnskab>

<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/sadan-opstar-store-videnskabelige-opdagelser>

3. gang: Pragmatik, Wittgenstein, Austin

Læsning:

J.L. Austin: *Ord der virker*, s. 33-42. Gyldendal, 1997 (uploades til moodle)

L. Wittgenstein: *Filosofiske undersøgelser*, §§1-20 (s. 34-42) + §§41-43 (s. 53-54) + §§66-67 (s. 66-67) + 256-264 (s. 131-134) (uploades til moodle)

Jan Riis Flor: "Den sene Wittgenstein: Sprog og livsform", i P. Lübcke: *Vor tids filosofi 2 : Videnskab og sprog* (1989), s. 182-200 (uploades på moodle)

Steen Brock: "Videnskabernes tredeling", s. 185-197 i L. Aagaard & S. Brock (red.): *Videnskabens Ansigter*. Forlaget Philosophia, 2004 (uploades til moodle).

Helder, Bredenlów og Nørgaard, s. 551-573.

4. gang: Strukturalisme – Saussure

Læsning:

Ferdinand de Saussure: Forelæsninger om almen lingvistik, uddrag fra L.-H. Schmidt (ed) *Det videnskabelige perspektiv*, s. 405-422 + 438-441 (uploades på moodle)

Finn Collin & Simon Køppe (eds): *Humanistisk videnskabsteori*. DR Multimedie, 2003, s. 199-224 (uploades på moodle)

Adam Diderichsen: "Strukturalismen", i P. Lübcke (red.) *Vor tids filosofi. Fransk filosofi. Engagement og struktur*. Politikens forlag, 2003. s. 176-188 (uploades på moodle)

<http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-er-strukturalisme>

5. gang: Fænomenologi – Løgstrup

Læsning:

K.E. Løgstrup: *Vidde og Prægnans. Sprogfilosofiske betragtninger. Metafysik I*. Gyldendal, 1995. s. 11-50 (uploades på moodle)

Bjørn Schiermer (red.): *Fænomenologi – Teorier og metoder*. Hans Reitzels Forlag, 2013. s. 15-25m + 45-54ø + 60m-62 + 125-130m (uploades til moodle)

N. Thomassen: *Filosofisk Impressionisme*, s. 101-131 (uploades til moodle)

6. gang: Hermeneutik – Gadamer

Læsning:

Hans-Georg Gadamer: *Philosophical Hermeneutics*, University of California Press, 1976, s. 3-17 (uploades på moodle)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 289-325

7. gang: Kritisk teori – Habermas

Læsning:

Jürgen Habermas: "Actions, Speech Acts, Linguistically Mediated Interactions, and the Lifeworld (1988)." In *On the Pragmatics of Communication*, 215-255.

Cambridge: Polity Press, 1999, s. 215-227 (uploades på moodle).

Jürgen Habermas: "Erkendelse og interesse" (1968), s. 122m-36 i *Teknik og videnskab som 'Ideologi'*, oversat af Henning Vangsgaard, Det lille forlag, 2005 (uploades på moodle)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 137-170

8. gang: Systemteori – Luhmann

Læsning:

Niklas Luhmann: *Massemediernes realitet*, s. 9-24, Hans Reitzels Forlag, 2002
(uploades på moodle)

http://professionsviden.dk/sociologi_professionsviden/luhmanns_systemteori

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 231-256

9. gang: Post-strukturalisme – Foucault, Fairclough

Læsning:

Norman Fairclough: *Discourse and Social Change*. Cambridge, Oxford, Malden: Polity Press, 1992, pp. 37-61 (uploades på moodle)

Marianne Winther Jørgensen & Louise Phillips: *Diskursanalyse som teori og metode*. Samfundslitteratur 1999, s. 9-33 (uploades på moodle)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 439-466

10. gang: Feltteori – Bourdieu

Læsning:

Pierre Bourdieu: *Af praktiske grunde*, s. 15-31, Hans Reitzels Forlag, København, 1997
(uploades på moodle)

Andersen & Kaspersen (red.) *Klassisk og moderne samfundsteori*, 3.udg, s. 350-369,
Hans Reitzels forlag, 2005 (uploades på moodle)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 193-230

11. gang: Aktør-Netværk teorien – Latour

Læsning:

B. Latour: *Vi har aldrig været moderne*, s. 19-32, Hans Reitzels Forlag, København, 2006 (uploades på moodle)

K. Schiølin: "Eksistens er association – Om aktør-netværk-teori", s. 15-23 i *Semikolon* 19, 2010.

<http://sts.imv.au.dk/sites/default/files/semikolon19.pdf>

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 351-376

12. gang: Den refleksiøse moderne videnskab – Beck, Giddens

Læsning:

U. Beck: *Risikosamfundet – på vej mod en ny modernitet*, s. 254-283 Hans Reitzels Forlag, København, 2002 (uploades til moodle).

Mads P. Sørensen: "Interview med Ulrich Beck", s. 125-144 i *Slagmark. Tidsskrift for idéhistorie*. nr. 34, 2002.

<http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/slagmark/article/view/215>

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 403-438

Forslag til supplerende læsning:

Grundbøger:

Heine Andersen og Lars Bo Kaspersen (eds): *Klassisk og moderne samfundsteori*, Hans Reitzels Forlag, 5. udg, 2013

Finn Collin og Simo Køppe (eds): *Humanistisk videnskabsteori*, DR Multimedie, 2008

Liv Egholm: *Videnskabsteori. Perspektiver på organisationer og samfund*, Hans Reitzels Forlag, 2014.

Mødepligt/deltagelsespligt: Der er deltagelsespligt til det tilknyttede gruppearbejde. Dette gælder dog ikke for udvekslingsstuderende.

Prøveform: Forløbet bedømmes bestået/ikke-bestået. For at bestå skal den studerende have været aktiv og opfyldt kravene om deltagelsespligt, og alle forløbets opgaver være rettidigt afleveret og bestået.

En vejledende fordeling af undervisningstid på holdet, egne studier, samt evt. yderligere opgaver i forløbet er illustreret herunder.

